

Colombia 26 juli tot 15 augustus 2009

Reisverslag door Josephine Van de Vonder

Achtergrondinformatie

Eind vorig jaar werd ik aangesteld als pastor verantwoordelijk voor de diaconie in onze federatie (de 14 parochies van Herselt, Hulshout en Westerlo). Onze federatie steunt al een aantal jaren de Vredesgemeenschap van "San José de Apartadó" via politieke weg en met financiële steun aan hun projecten. Op 8 december 2006 werd deze samenwerking officieel en werd in het gemeentehuis van Westerlo het Bondgenootschap voor Vrede afgesloten.

Naast het gemeentehuis in Westerlo zie je een monument dat verwijst naar deze samenwerking. Er liggen enkele stenen die symbool staan voor de vele slachtoffers die de voorbije jaren in de Vredesgemeenschap "San José de Apartado" gevallen zijn.

De gemeenschap werd in maart 1997 opgericht door enkele Colombiaanse burgers in een poging om zowel het reguliere leger als de guerrilla's te overtuigen hen niet te betrekken in het langlopend interne conflict in Colombia.

Toch wordt de vredesgemeenschap over en weer beschuldigd van samenwerking met de vijand. De inwoners worden steeds weer aangevallen of gedood, meestal door paramilitairen en de veiligheidsdiensten, maar ook door de guerrillagroepen. Sinds 1997 werden meer dan 170 gemeenschapsleden vermoord of ontvoerd.

Sus Van Olmen heeft mij begin dit jaar gevraagd om als vertegenwoordigster van onze federatie op internationale missie te gaan naar Colombia.

In overleg met de pastoresploeg en met mijn man besliste ik om mee te gaan.

De internationale delegatie bestaat uit 5 Belgen. Namens de gemeente gingen Harry Plettinx en Assunta Geens mee, ik zelf namens de federatie en Pol De Wolf en Liese Willems namens het Comité ter Ondersteuning van ons Bondgenootschap. Voor het vertrek zijn we een paar keer samengekomen om elkaar een beetje te leren kennen. Tenslotte zullen we drie weken samen rondtrekken.

De datum van vertrek komt dichterbij en de spanning wordt groter. Het begint stilaan door te dringen dat deze reis geen plezierreis zal worden, maar dat we met heel wat doelen naar ginder gaan:

- De band van vriendschap en solidariteit versterken met de gemeenschappen.
- Door middel van een internationaal forum reflecteren over de betekenis van gewelddoos verzet.
- Gesprekken voeren met de autoriteiten van Colombia
- Ontmoetingen met vertegenwoordigers van sociale organisaties, van mensenrechtenorganisaties en van alternatieve politieke krachten.

Wij kregen brieven mee om aan de Colombiaanse en internationale autoriteiten in Colombia te overhandigen: één brief ondertekend door onze Burgemeester, secretaris en twee schepenen, één brief ondertekend door ons Pastoresteam en één namens het Comité ter Ondersteuning van ons Bondgenootschap.

Nog een laatste controle: heb ik al de inenting gehad? Zijn de papieren in orde? Heb ik alle medicatie bij en kleding voor alle weersomstandigheden?

Eerst een paar woorden over Colombia. Colombia heeft om en bij de 45 miljoen inwoners. Zo'n 5 miljoen zijn op de vlucht in het buitenland. De laatste 15 jaar zijn nog eens meer dan 3 miljoen Colombianen ontheemd (op de vlucht in eigen land), ze hebben heel hun hebben en houden moeten achterlaten, ook hun gronden. Want om die gronden is het te doen. In Colombia zijn tussen de 2 en de 6 miljoen hectares gronden geroofd door de illegale gewapende partijen. (Om te kunnen vergelijken: België is 3 miljoen hectares groot.) Bedoeling is o.a. om massaal Afrikaanse palm aan te planten om hiermee biodiesel te maken. In Colombia is reeds 45 jaar een gewapend conflict bezig tussen enerzijds de guerrilla en anderzijds de paramilitaire groepen die geruggensteund worden door leger en politie. Een gevolg van dit conflict is armoede, uitsluiting en extreme ongelijkheid. Een voorbeeld: 68 % van de bevolking verdient minder dan 2 dollar per dag.

Onze reis door Colombia 26 juli tot 15 augustus 2009

Bogotá 26 juli –29 juli

We vertrekken in Brussel om 9.45 u en komen aan in Bogotá, de hoofdstad van Colombia om 21.06u plaatselijke tijd.

Na een grondige controle aan de douane en een taxirit doorheen het centrum komen we aan in ons hotelletje en worden we begroet door Rubén en Elizabeth, de coördinatoren van onze reis en onze gidsen. We worden voorgesteld aan de Italiaanse delegatie van het netwerk voor Solidariteit Colombia Vivé. Francesco, Pepino (Joseph) en Andreas zullen samen met ons rond trekken.

Om zes uur 's avonds wordt het donker en 's morgens om zes uur wordt het weer licht. Op onze gemeenschappelijke kamer is het vochtig, klammig en koud, maar met warme dekens is dat geen probleem. Alleen in de ontvangstruimte staat een vuur dat als verwarming dient . Het is hier opvallend stil voor een drukke stad als Bogotá.

Na het ontbijt vertrekken we naar het centrum. De stad geeft een veilige indruk. Ik moet er wel aan wennen dat er op elke hoek van de straat gewapende militairen staan. Bedelaars tekenen het straatbeeld. Ze zijn vaak verminkt en oud. Ook zie je vele mensen die met een stootkar vol koopwaar (snoep, sigaretten...) op de straat staan. Het valt op dat alle ramen en deuren voorzien zijn van tralies. Ook ons hotel kan je niet binnen zonder bellen. Alleen na het openen van een hek en een deur, die altijd op slot zijn, kan je binnen.

Rubén en Elizabeth hebben voor ons een druk programma voorbereid. We brengen heel wat bezoeken aan officiële instantie:

- Bezoek aan de Belgische ambassade waar we worden onthaald door onze ambassadeur de Heer Couvreur Joris.
- Bezoek aan de Fiscalia General de Colombia (het Openbaar Ministerie)
- Bekijken van een film over "Falsos positivos", buitengerechtelijke terechtstellingen door het leger.
- Gesprek met advocaten van de vredesgemeenschappen
- Bezoek aan een vertegenwoordiger van de president voor de mensenrechten in Colombia
- Bezoek aan de vertegenwoordiger van de UNO voor de mensenrechten in Colombia
- Bezoek van de PBI Peace Brigades International

Bezoek aan Belgische ambassade waar we worden onthaald door onze ambassadeur Joris Couvreur.

We worden met open armen verwelkomd en worden naar het salon geleid. Het 1,5 uur durende gesprek was informeel en gemoedelijk. De ambassadeur volgt de toestand in Colombia op de voet en is meer dan wie ook op de hoogte van de problemen in het land. De laatste 5 jaar zijn er volgens hem wel heel wat veranderingen geweest, hij noemt het zelfs verbeteringen. Colombia is een land dat onder militair bewind staat en dat de vrijheid van de mensen belemmert. Internationaal is er een beweging om de mensenrechten in Colombia te respecteren., maar dit is een strijd van lange duur.

Eén van de grootste problemen zijn de binnenlandse vluchtelingen. Mensen die verjaagd worden en naar de stad of in de bergen vluchten. Daar staat hen een leven in armoede te wachten. De stad loopt vol en er is niet voor iedereen werk. In de bergen hebben ze minder vruchtbare grond om in hun levensonderhoud te voorzien.

Zonder zelf zijn eigen mening te geven zet onze ambassadeur alle beweegredenen van de verschillende groepen uiteen. De militairen, paramilitairen en de guerilla, o.a. de farc hebben elk hun eigen visie. Voor hen is alles hier zwart of wit.

Onze ambassadeur verzekert ons dat het belangrijk is dat wij hier zijn en contact hebben met de Vredesgemeenschap van San José de Apartadó . De Vredesgemeenschap heeft op dit moment geen enkel contact meer met de autoriteiten in het land. Daardoor worden ze afgeschilderd als rebellen. Ze worden gezien als tegenstanders van het bewind. Doordat wij met hen samenwerken, worden ook wij bestempeld als medewerkers van de rebellen. Ik vind dit geen prettig vooruitzicht.

De ambassadeur kent de werkwijze en beweegredenen van de Vredesgemeenschap. Bij het afscheid vraagt de ambassadeur om een verslag te sturen met onze bevindingen en ervaringen in de Vredesgemeenschap van San José de Apartadó.

Fiscalía General de Colombia (het Openbaar Ministerie)

Er zijn grote veiligheidsmaatregelen voor we het terrein mogen betreden. Na lang wachten worden we ontvangen door 3 dames. Al bij het binnenkomen voel je hun autoritaire houding. Er wordt vooral gesproken over de problemen die de fiscalia heeft met de vredesgemeenschap. Ze praten zo vlug in het Spaans dat je er geen woord tussen krijgt, op een moment wou ik zeggen: “vergeet niet te ademen”. Wat een longinhoud!

Advocaten van de vredesgemeenschappen.

's Avonds ontmoeten we heel wat Colombianen. Op een bijeenkomst krijgen we verschillende getuigenissen te horen van mensen die op één of andere manier slachtoffers zijn van het bewind. Ze hebben familie verloren, kennis en vrienden zijn vermoord, mishandeld of ontvoerd, ze zijn zelf bedreigd,... Heel wat hartverscheurende verhalen.

Film van Falsos Positivos

Terug in ons hotel bekijken we een recent gemaakte film waarin de praktijken van militairen worden uiteengezet. De regering spoort zijn militairen aan om rebellen op te sporen en uit te roeien. Voor elke “vermoorde guerrillero” krijgen de militairen bonussen, zoals extra geld, dagen verlof,... Het probleem met deze maatregel is dat vaak onschuldige mensen worden vermoord. Ze doen deze onschuldigen een rebellenuniform aan en melden dat zij

een rebel hebben vermoord. Maar heel vaak gaat het hier om onschuldige slachtoffers. Deze slachtoffers worden Falsos Positivos. De maatregel heeft al aan veel onschuldigen het leven gekost..

Het was een aangrijpende film waar we allemaal even stil van werden.

Vertegenwoordiger van de president voor de mensenrechten.

Weer worden we gecontroleerd en gescand, het nummer van ons fototoestel wordt opgeschreven en we krijgen een naamkaartje.

Tijdens het gesprek voel ik me heel ongemakkelijk. Wanneer we over de problemen met de mensenrechten in Colombia spreken, wordt alles geminimaliseerd alsof er niets aan de hand is.

Op dat moment schiet de gedachten door mij heen: “ waar ben ik mee bezig?” Tijdens het bezoek krijg ik een verontrustend gevoel. De manier waarop hij sprak kwam grof over. Alle feiten die we voorleggen worden geminimaliseerd. Volgens hem is het niet nodig wat wij deze missie organiseren, alles is immers in orde. En deze woorden komen dan uit de mond van een vertegenwoordiger voor de mensenrechten....

Bezoek aan de vertegenwoordiger van de UNO voor de mensenrechten in Colombia

Bij de UNO is men wel op de hoogte van de problemen en bevestigt men ook de feiten die we voorleggen. Het bezoek is compleet tegenovergesteld aan het vorige.

Bezoek van het PBI: internationale peace brigade.

's Avonds gaan we samen met drie jonge mensen van PBI die in Bogota werken uit eten. Zij vertellen over hun werk en motivatie.

Peace Brigades International (PBI) zendt vrijwilligers uit om mensenrechtenactivisten te beschermen tegen mogelijk dreigend geweld. Door de aanwezigheid van de "ongewapende lijfwachten" geeft het PBI bescherming aan mensenrechtenactivisten. Dit komt doordat het internationale PBI-netwerk in staat is politici en media wereldwijd over eventueel geweld tegen deze activisten te informeren. Het gevaar van aanslagen wordt op deze manier beperkt, waardoor de organisaties hun werk kunnen blijven doen. PBI beschermt momenteel activisten van organisaties in Colombia, Guatemala, Mexico, Nepal, en Indonesië.

Ik heb gemengde gevoelens bij al deze bezoeken en krijg het gevoel “wat ik zie is niet wat de realiteit is”. We horen immers heel wat verschillende en uiteenlopende uiteenzettingen en meningen over de toestand van Colombia.

Toch vind ik het belangrijk om mij zo open mogelijk op te stellen.

Ik begin mij wel af te vragen waaraan ben ik begonnen? Was ons laatste bezoek niet aan de UNO geweest had ik met een klein hartje vertrokken naar San José Apartadó.

Bezoek aan de vredesgemeenschap van San José Apartadó 29 juli - 2 augustus

Op bezoek bij de vredesgemeenschap

We vertrekken met een binnenvlucht naar Medellín om van daaruit een kleiner vliegtuig te nemen naar Apartadó.

Apartadó is een heel andere wereld dan die we zagen in Bogotá. Het tropische klimaat en de vochtige hitte overvallen ons bij het uitstappen van het vliegtuig. We worden opgehaald met een jeep. Het is niet simpel om met tien personen, drie begeleiders en onze bagage in 1 jeep te passen. Maar het lukt ons toch. We rijden langs armoedige dorpjes, langs huisjes met twee kamertjes. Iedereen leeft hier buiten op straat.

De asfaltweg, de weg naar de vredesgemeenschap, verandert in een zandweg en we rijden omhoog in de bergen. Eén van onze begeleiders vertelt dat op deze weg al 40 mensen zijn omgebracht. Aan ons wordt gezegd om niet alleen weg te gaan en vooral ook de weg niet te verlaten.

We komen aan in de Vredesgemeenschap van San José Apartadó. Het dorpje geeft een verlaten indruk. De enkele aanwezigen vertellen ons dat bijna iedereen aan het werk is met het plukken en verpakken van bananen.

Verschillende barakken staan bijeen: een schooltje, bibliotheek, verzamelplaats, refter,... en ons slaapplek voor de komende dagen. De heren krijgen een vervallen kamertje zonder vloer, maar met 3 hangmatten. De dames krijgen de luxekamer. Wij mogen enkele dagen verblijven in het huis van het de mensen van het PBI. Deze organisatie zorgt ervoor dat heel het jaar door iemand aanwezig is in de vredesgemeenschap. De vrijwilligers van het PBI observeren en rapporteren (of zijn ze een levend schild?) Het huisje bestaat uit een grote leefkamer, een slaapkamer, een douche, een toilet en een minikeukentje. Allemaal redelijk primitief, maar tegelijk ook een grote luxe. In het midden van de leefruimte worden 2 hangmatten geïnstalleerd: eentje voor mij en eentje voor Liese.

Ik voel mij als een bezoeker aan een attractie, een beetje zoals bokrijk. Is dit wel echt? Mensen die hun dorp moeten verlaten om een gemeenschap te vormen zodat zij niet meer in het midden van de strijd tussen regering, paramilitairen en rebellen zitten. Welke prijs moeten zij betalen om vrede?

Tijdens het avondeten dat bestaat uit wat rijst, stukje vlees, banaan, tomaat en vruchtensap voel ik mij schuldig. Hebben deze mensen wel eten genoeg of geven ze het laatste dat ze hebben aan ons? Ik eet alles op, maar meer uit beleefdheid dan van honger.

Om negen uur gaan we vermoeid slapen. De paar bedden die er zijn worden verdeeld en de rest krijgt een hangmat met muskietennet. Het slapen in een hangmat is zalig en ik heb voor het eerst tot zes uur doorgeslapen.

Na het ontbijt (eieren en maïskoek) gaan we naar het dorp waar de gemeenschap vroeger gewoond heeft. Onderweg zie ik de natuurlijke rijkdom van het land: bananenbomen, teakhout, een rivier,... Enkele jaren geleden heeft de overheid besloten om in het dorp een militaire basis op te richten. Enkele inwoners hebben toen het dorp te verlaten en enkele kilometers verderop de vredesgemeenschap gesticht. Reden van hun vertrek is dat zij niets te maken willen hebben met het militaire conflict. Door een militaire basis in hun dorp toe te laten, steunen zij deze militairen. En dat willen ze niet.

Het dorp is heel anders dan de vredesgemeenschap. De huizen zijn in veel betere staat. Hier heeft de overheid een gemeenschapshuis en een nieuwe school gebouwd. In de winkeltjes vind je zowel binnenlandse als buitenlandse producten. In het dorp zie je overal gewapende militairen. Ze komen voor mij bedreigender over dan in Bogotá.

De overheid doet er alles aan om de gemeenschap terug naar het dorp te laten verhuizen. Maar dan wel onder militair toezicht. Na een tijdje in het dorp te vertoeven, worden we aangesproken door de directie van de school. De leerkracht is nog maar net teruggekeerd na 3 jaar. Zij vraagt om de kinderen van de gemeenschap naar het schooltje te sturen.

Ik krijg verschillende tegenstrijdige gedachten, hier is niet wat het lijkt.

Terug in de gemeenschap wordt er samen met de interne raad van de vredesgemeenschap vergaderd. Tijdens de bijeenkomst worden alle problemen waar de gemeenschap mee geconfronteerd wordt aan ons voorgelegd: de militairen, paramilitairen en de rebellen, de ontvoeringen en de moorden.

Hun geweldloos verzet zorgt voor verschillende andere problemen. Vanuit de overheid krijgen zij geen steun, geen medische verzorging en medicijnen meer, ze hebben geen rechten meer. Omdat ze onpartijdig willen zijn, en ook uit boosheid, heeft de vredesgemeenschap alle contacten met de overheid verbroken.

De belangrijkste bron van inkomsten in de vredesgemeenschap is de bananenoogst. Maar overleven van alleen de bananenoogst lukt niet. Zonder steun van het buitenland is er voor deze mensen geen overleven. We vergaderen in de voormiddag en gaan verder na het middageten een stuk in de namiddag. Ik probeer de vergadering een beetje te volgen. Pol vertaalt de grote lijnen zodat we weten waar het over gaat. Ik ben blij dat ik thuis al informatie heb opgezocht zodat ik met weinig woorden weet waarover het gaat.

Het leven gaat hier traag en ik moet nog wat aan het ritme wennen. De hitte en de vermoeidheid wegen door.

Ook hier ontmoeten we verschillende officiële instanties.

- Kolonel van het 17 regiment, de lokale legerbasis.
- Burgermeester van Apartadó
- Bisschop van Apartadó

Kolonel van het 17 regiment, de lokale legerbasis. El General Hernan Giraldo

Wij rijden richting zee naar de lokale legerbasis. Pol ligt ziek in de hangmat en is in de gemeenschap gebleven. Onderweg stapt er een meisje op van de defensoria. Zij kijkt erop toe dat de wet wordt nageleefd bij een arrestatie en bescherming van de burgers.

Ik voel aan de begeleiders Elizabeth, Rubén en onze begeleidster van de defensoria dat dit bezoek heel moeilijk ligt.

Bij het binnen komen wordt er opgemerkt dat er een nieuwe generaal is aangesteld. In tegenstelling tot de vorige, die heel autoritair was, is deze generaal die heel vriendelijk en heel katholiek. Achter zijn bureau hangt een groot schilderij van Jezus.

Hij luistert heel aandachtig en geïnteresseerd naar onze uiteenzetting. Toch voel ik een gespannen sfeer vanuit onze begeleiders.

Hier blijkt weer hoe ingewikkeld de situatie in Colombia is. Vanuit welk standpunt wil/kan/moet ik de situatie bekijken? Het bezoek duurt ongeveer 2.30 uur. Hoewel ik niet alles versta, merk ik toch de kracht waaruit de kolonel spreekt. Is dit de waarheid, is het om ons te overtuigen van zijn goede intenties,.... ?

Tijdens het middageten krijg ik een ander beeld van ons bezoek. Het is een opgepoetst imago dat ze aan de buitenwereld willen tonen. Iets daarna voel ik de spanning hoog oplopen als de telefoon van defensoria gaat. Ze vertelt ons dat er geschoten is in één van de dorpen van de vredesgemeenschap. Zij moet dadelijk vertrekken.

Burgermeester van Apartadó

Deze burgermeester is jaren actief geweest in het syndicaat. Hij legt ons de structuur van een gemeente uit en de verdeling in regio's. Hij luistert naar ons verhaal maar wijst ons ook op de houding van de vredesgemeenschap. Door het contact te verbreken, door zich af te zetten tegen de wet brengen ze hun eigen veiligheid in gevaar.

Er wordt een voorstel gedaan om een bijeenkomst te organiseren met de burgemeester, de vredesgemeenschap en de defensoria om samen in dialoog te gaan over de situatie.

Terug in de gemeenschap vernemen we van Pol dat hij helikopters, militairen en vuurgevechten heeft gezien en gehoord.

Iets nadien zitten we opnieuw samen met de raad van de gemeenschap. Het is een moeilijk gesprek: hun angst om terug in gesprek te treden met de autoriteiten is voelbaar. Ik weet niet of er nu een gesprek mogelijk is maar de eerste stap is gezet.

Ik versta hun angst en achterdocht en we kunnen alleen maar laten weten wat er gezegd werd.

's Avonds voel ik de behoefte om even alleen de stilte op te zoeken en te laten doordringen wat er de voorbije dag is gebeurd.

De volgende dag worden we in twee groepen gesplitst. Een deel van ons brengt een bezoek aan de bisschop en een ander deel trekt de bergen in voor een trektocht naar een tweede dorp van de vredesgemeenschap en een bezoek aan hun cacaoplantage.

Bisschop van Apartadó

Ik ga met de Italiaanse delegatie naar de bisschop van Apartadó, met veel pech (taxi komt niet opdagen, we zoeken een andere taxi maar die valt halverwege in panne) komen we aan. Ik zal moeten wachten op het verslag van Rubén om het geheel te verstaan.

Wij maken van de gelegenheid gebruik om een plaatselijk marktje te bezoeken waar ik fruit proef en wat inkopen doen voor het avondeten.

In de namiddag ga ik met Rubén naar San José Apartadó om drinkbaar water te kopen. We bezoeken een hospitaal. Het is een stenen huis met verschillende kamers: een wachtkamer, een onderzoekkamer. De verloskamer is heel primitief ingericht.

De andere groep is terug en vertelt over de ervaringen die ze hebben opgedaan in het andere dorp.

Deze gemeenschap legt zich toe op de cacao-teelt. Mijn reisgenoten hebben mogen aanschouwen hoe deze teelt in zijn werk gaat: het oogsten, drogen en de verwerking. Het is voor deze cacao-plantages dat de gemeenschap financiële steun vragen.

En zo zit ons bezoek aan de vredesgemeenschap erop. We nemen afscheid van de lieve mensen van de vredesgemeenschap en zetten onze reis verder.

Armenia: 2 augustus tot 5 augustus

We nemen het vliegtuig naar Medellin en van daaruit de bus naar Armenia.

Hier logeren we in een afdeling van de universiteit van Quindio dat zich op enkele kilometers van het centrum bevindt.

Ons verblijf start met een bezoek aan het dorpje Pijao. In dit dorp willen ze de traditie en cultuur van Colombia in stand te houden.

In het dorpje zijn er verschillende projecten opgestart met verschillende doelen:

- Zelfvoorziening: verenigen van de koffieplantages
- De jongeren motiveren en bewust te maken van hun eigenwaarde en cultuur.
- De wereld een ander beeld te geven van Colombia: haar schoonheid, mooie samenleving, ..

De aparte architectuur en mooie omgeving vallen me op.

Ondanks de export van eigen verwerkte koffie, is de armoede nog steeds aanwezig in dit dorp. We kunnen van dichtbij kennismaken met de plantage en de manier van verwerken van de koffie.

Vanuit Pijao vertrekken we naar de universiteit van Quindio waar we een inleiding krijgen op het tweedaagse forum.

4-5 augustus

Het internationaal forum ter verdediging van het leven en van het territorium – Colombia Vivé!- in de universiteit van Quindio

Gedurende twee dagen nemen we deel aan een internationaal forum ter verdediging van het leven en van het territorium. Dit forum wordt georganiseerd door:

- Universiteit van Quindio, de faculteit Menswetenschappen en schone kunsten
- Het Italiaans netwerk voor solidariteit Colombia Vivé!
- De sociaal pastoraal van het bisdom Armenia

Het evenement wordt gerealiseerd in samenwerking met de regio Umbrië, Italië L.R n. 26/99

Op het programma staan heel wat onderwerpen:

- Vrijhandel en privatisering van het leven.
- Strijd tegen de straffeloosheid en alternatieve projecten van leven.
- Bescherming van de fundamentele rechten.
- Geweldloos verzet
- ...

6 augustus tot 13 augustus

Op 6 augustus reizen we door naar Trujillo, regio van de Valle del Cauca, waar we rondtrekken en verschillende indigena gemeenschappen bezoeken. Indigenagemeenschappen

zijn inheemse stammen. Meer informatie over deze bevolkingsgroepen vind je op www.nasaacin.org.

Opnieuw krijgen we een heel ander beeld van Colombia. We komen in een nieuwe wereld met een eigen cultuur, met eigen rituelen en een traditionele levenswijze. We worden uitgenodigd op het jaarlijks feest van de vruchtbaarheid en doen enthousiast mee met hun vruchtbaarheidsdans.

Vanaf nu trekken we rond van de ene indigena gemeenschap naar de andere. Ook in deze streek in Colombia zijn er problemen met de Farc, de regering, drugstoerisme, moorden, ontvoeringen en bedreigingen. Ook hier is de enige vorm van verzet, dat van **geweldloos** verzet.

Iedere gemeenschap heeft haar eigen verhaal, met eigen accenten.

Het woord **MINGA** staat hier centraal. Dit is een inheems woord dat zoveel betekent als gemeenschapswerk en het mobiliseren van mensen om sociaal samen te werken.

Sinds 1971 hebben de indigenas zich herenigd om terug te keren naar hun eigen cultuur en levenswijze. In dat jaar is ook de CRIC opgericht (zie verder)

Het valt op dat de gemeenschappen goed georganiseerd zijn. Verschillende indigenagemeenschappen in het Noorden van de Cauca werken samen in de ACIN (Asociación de Cabildos Indígenas del Norte del Cauca = Vereniging van Inheemse raden van het Noorden van de Cauca)

Deze bestaat uit

- zo een 100 volkeren
- 10 zones
- elke zone heeft een aantal cabildos(gehuchten)

Elke zone heeft een eigen levensplan met een eigen visie en eigen projecten met betrekking tot:

- opvoeding
- gezondheid
- productie
- bescherming van de gemeenschap

Naast de ACIN, het overkoepelend orgaan, is er ook de CRIC. Dit is de inheemse raad van de Cauca die bestaat uit 9 afgevaardigden. (Oprichting van de CRIC (Consejo Regional Indígena del Cauca = Regionale Raad van Inheemsen van de Cauca). Deze raad zorgt voor:

- levensplan ondersteunen en te doen groeien
- organisatie
- economie
- ecologie
- Spreekbuis voor de staat

Hun politiek programma bestaat uit volgende aspecten:

- Terug krijgen van hun territorium.
- Versterken van de cabildos
- Verdedigen van de indigena wetten.en zorgen dat deze toegepast worden.
- Vergroten van de inkomsten

- Het niet betalen van belastingen voor hun grond.
- Verdediging taal en gebruiken
- Versterken economische kracht
- Indigena leraren opleiden in hun eigen taal.
- Verdedigen van hun natuurlijke bronnen.
- Verdedigen van hun familie.

Iedere gemeenschap heeft zijn eigen productie projecten :

- gezamenlijk producten verwerken zoals zalf, medicijnen, wijn van bessen.
- Forelkwekerij
- Landbouwculturen
- Auto's en chiva
- Eigen radiozender

Dit is maar een klein overzicht van de structuur waarin de indigenas leven.
Iedere gemeenschap waar we komen legt de eigen structuur en problemen uit.

In dit gebied worden we door de wacht van elke gemeenschap begeleid en bewaakt. Deze wacht bestaat uit jongeren die hun gebied in het oog moeten houden. Dit is een onderdeel van hun cultuur. Het gebeurt ongewapend, ze dragen allemaal een "bastón de mando", een versierde stok, waaraan ze kunnen herkend worden. Door jongeren verantwoordelijkheid te geven, maken ze van hen "verantwoordelijke burgers".

Het is voor mij een geruststelling en langs de andere kant geeft het een gevangen gevoel. De vrijheid om gewoon op straat te lopen heb ik niet meer.

9 augustus: de indigenas krijgen een erkenning van Unesco

De indigenas zijn een hechte familie die zich hebben verenigd om op een geweldloze manier hun rechten terug te eisen. Ze willen hun eigenheid behouden en bewaren. Hun jongeren bekleden hierin een belangrijke functie.

Unesco wil de indigenas en hun levenswijze als cultureel erfgoed bewaren. Hiervoor reiken ze certificaten uit aan verschillende leden waardoor zij internationaal beschermd zijn.

Ons verblijf in de Andes eindigt met een bezoek aan Toribio, een uitloper van het Andesebergte. Ook hier mogen we niet zonder begeleiding 's avonds naar buiten. En opnieuw zijn er heel wat militairen aanwezig. In deze stad is het leven zwaar en gevaarlijk. De Farc is hier de grootste bedreiging.

We trekken verder naar Santander en bezoeken het overkoepelend orgaan ACIN. In deze organisatie worden de contacten met de gemeenschappelijke projecten en groepen onderhouden.

De laatste halte in de streek van de Cauca is Popayán, de hoofdstad van de Cauca. Hier bezoeken we de CRIC, de inheemse raad van de Cauca.

Wij krijgen uitleg over de geschiedenis van de indigenas. Over hoe zij al een paar eeuwen vechten voor hun land, hun rechten als indigenas en respect voor hun visie van leven.

De grote natuurlijke rijkdommen van Colombia zoals goud, koper, natuurlijke gesteente, de vruchtbare grond enz... brengen mee dat er conflicten ontstaan tussen regering, FARC en de indigena.

Aan Pol word gevraagd om een interview voor de plaatselijke radio. Hij doet dit met groot plezier.

De vermoeidheid begint door te wegen en na vijf uur nemen we afscheid. Wij snuiven nog wat cultuur op door deel te nemen aan een folklorefestival en gaan vermoeid slapen.

13- 15 Augustus 2009 Bogota

We nemen wat tijd om het stadje Popayan te bezichtigen en vertrekken met een binnenlandse vlucht naar Bogotá. Daar gaan we nog een laatste keer vergaderen.

La Defensoría del Pueblo

Dit is de officiële dienst voor de bescherming van de gewone burger van Colombia of Ombudsdienst voor de Mensenrechten.

De gemeenschap van San José de Apartadó heeft zoveel geweld beleefd waardoor hun vertrouwen in de regering en in alle regionale officiële instanties helemaal is verdwenen. Toch is er een weinig contact met deze dienst.

De gemeenschap heeft vier voorwaarden voorgelegd die voldaan moeten worden, om terug het contact te herstellen

- De President moet de eer, waardigheid en de goede naam van de Gemeenschap herstellen door de valse beschuldigingen terug te trekken, vooral dat de Gemeenschap collaboreert met de FARC.
- Politiepost moet uit San José worden teruggetrokken.
- Regering en de strijdkrachten moeten de Humanitaire Zones van de Gemeenschap erkennen.
- Er moet een Commissie ter Evaluatie van het Gerecht opgezet worden.

Als Colombiaanse burger heb je recht op gezondheidszorg en onderwijs en deze rechten zijn aan de inwoners van de gemeenschap geweigerd. Als dit wordt voorgelegd wordt het niet ontkend.

Maar de Defensoría heeft niet alles in haar macht en op dit moment wil de regering dat overall het leger op post is. Daarom is internationale ondersteuning om het toepassen van de mensenrechten en om stappen te zetten naar dialoog met de regering van groot belang. Voor de regering is de gemeenschap van San José de Apartadó een plaats waar er geen controle meer is. En dat is voor hen een bedreiging.

Onze laatste uren in Bogota worden gevuld het winkelen, souvenir kopen en afscheid nemen.

Voor mijn vertrek naar huis kwam het bij mij op: brieven schrijven, petitie invullen, mensen in armoede steunen door naar hen toe te gaan, dicht bij huis of ver weg heeft zin!

Door de autoriteiten van een land erop te wijzen dat elke mens recht heeft op een menswaardig bestaan kan er misschien iets veranderen.

De indigenas zijn gestructureerd en als gemeenschap staan zij verder dan de Vredesgemeenschap van San José de Apartadó, maar de bedreigingen zijn dezelfde.

Na deze reis geloof ik in de kracht van een gemeenschap en het belang van solidariteit.

De reis was lang, emotioneel, vermoeiend maar wel één om mee te maken.